

רשומות

הצעות חוק

16 ביולי 2001

3023

כ"ה בתמוז התשס"א

עמוד

746	הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 64) (חבלה ופציעה בנסיבות מחמירות של בן משפחה). התשס"א-2001
746	הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 33) (ערר בעבירות אלימות בתוך המשפחה). התשס"א-2001
747	הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון מס' 6) (חובת דיווח על אלימות כלפי בן זוג). התשס"א-2001

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חברי הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 64) (חבלה ופגיעה בנסיבות מחמירות של בן משפחה), התשס"א-2001*

1. תיקון סעיף 335 בחוק העונשין, התשל"ז-1977, בסעיף 335, אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
"1א) העובר עבירה לפי סעיף 333 כלפי בן משפחה, דינו - מאסר עשר שנים."

ד ב ר י ה ס ב ר

עבירות אלימות כלפי בן משפחה חמורות מעבירות מסוג זה שלא במסגרת המשפחה, היות שמדובר בניצול מערכת יחסים של אמון, תלות ומרות ומגע יום יומי עם התוקף.
האלימות במשפחה מתאפיינת בהיותה מתמשכת, ובדרך כלל לא מדובר בתופעה חד-פעמית אלא במסכת חיים שלמה תחת סכנה.

לפיו, ובשל התרבות המקרים של אלימות בתוך המשפחה, מוצע להחמיר בענישה על עבירה של חבלה חמורה הנעשית כלפי בן משפחה.
חברי הכנסת: יעל דיון, נעמי חזן, יהודית נאות

* הצעת חוק מס' 1291/פ; הועברה לוועדה ביום י"א בסיון התשס"א (6 ביוני 2001).
1 ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשס"א, עמ' 420.

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 33) (ערר בעבירות אלימות בתוך המשפחה), התשס"א-2001*

1. תיקון התוספת השניה בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, בתוספת השניה, בפרט (ו) בסופו יבוא "ולמעט עבירות כאמור שנעברו כלפי בן משפחה; לענין זה, "בן משפחה" - כהגדרתו בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991".
השניה

ד ב ר י ה ס ב ר

על פי חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, כנוסחו היום, אין למתלונן זכות ערר ליועץ המשפטי לממשלה על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין כשל עבירה שהיא מבין המנויות בתוספת השניה, אף אם היא עבירה אלימות שנעברה כלפי בן משפחה.
במקרים אלה עומדת בפני המתלונן האפשרות למצות את הדין עם בן המשפחה על ידי הגשת קובלנה פרטית. אלא שהגשת קובלנה כזו כרוכה בשכירת עורך דין, עובדה המונעת מימוש חלופה זו ממתלוננים רבים.
על רקע ריבוי עבירות אלימות בתוך המשפחה בעת האחרונה, מוצע להוציא מהתוספת השניה עבירות שנעברו כלפי בן משפחה ובכך לקבוע כי על עבירות אלה תהיה למתלונן זכות ערר. כך תיפתח בפני אזרחים רבים האפשרות למצות את הדין עם בן המשפחה העבריין.
על פי הערכת האוצר עלות החוק היא כ-3 מיליון שקלים חדשים לשנה, וכ-700 אלף שקלים חדשים נוספים בשנה הראשונה. הועדה מציעה כי מימון הצעת החוק יבוא מהקטנה של סעיף הרזרבה הכללית בחוק התקציב.

* הצעת חוק מס' 1214/פ; הועברה לוועדה ביום ב' בסיון התש"ס (5 ביוני 2000).
1 ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.
2 ס"ח התשנ"א, עמ' 138.

מתפרסמת בזה הצעת חוק של חברות הכנסת מטעם הוועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת:

הצעת חוק למניעת אלימות במשפחה (תיקון מס' 6) (חובת דיווח על אלימות כלפי בן זוג), התשס"א-2001*

הוספת סעיף 11א

1. בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, אחרי סעיף 11 יבוא:

11א. (א) בסעיף זה -
"חובת דיווח על אלימות כלפי בן זוג"

"לשכת סעד" - כמשמעותה בחוק שירותי הסעד, התשי"ח-1958;²

"עבירה" - עבירה לפי סעיפים 329, 333, 345, 348 עד 377 ו-382(א) ו-(ג) לחוק העונשין, התשל"ז-1977.³

(ב) רופא, אחות, עובד חינוך, עובד סוציאלי, שוטר, פסיכולוג, קרימינולוג קליני, עוסק במקצוע פרה-רפואי או איש דת, שעקב טיפול או ייעוץ שנתן לאדם במסגרת עיסוקו במקצועו או בתפקידו, היה לו יסוד סביר לחשוב כי זה מקרוב נעברה עבירה באותו אדם על ידי בן זוגו או על ידי בן זוגו לשעבר, יעשה את כל אלה:

(1) יידע את אותו אדם על כך שבאפשרותו לפנות ללשכת סעד או לתחנת משטרה לקבלת סיוע ויציע לתת לו כתובת ומספר טלפון של לשכת הסעד ושל תחנת המשטרה הקרובה;

(2) ידווח למנהל לשכת סעד על חשדו שנעברה באדם עבירה כאמור, בהקדם האפשרי אך לא לפני שהודיע לאותו אדם על חובתו זו; העובר על הוראות פסקה זו, דינו - מאסר שישה חודשים.

(ג) קיבל מנהל לשכת סעד דיווח לפי סעיף קטן (ב2), יפנה בעצמו או באמצעות עובד סוציאלי מטעמו לאדם שעליו דווח ויידע אותו על האפשרות לתת לו טיפול.

ד ב ר י ה ס ב ר

לחשוב שנעברה באדם עבירה חמורה של פגיעה בגוף, על ידי בן זוגו לרבות על ידי בן זוגו לשעבר.

החובה הראשונה - ליידע את האדם על האפשרויות העומדות לפניו לפנות לקבלת סיוע מלשכת הרווחה ומהמשטרה (סעיף קטן (ב1) המוצע). החובה השנייה - חובת דיווח לפקיד סעד על החשד לביצוע עבירה על ידי בן זוג, שהפרתה תהיה עבירה פלילית שעונשה עד שישה חודשי מאסר. מוצע כי הדיווח ייעשה בהקדם האפשרי, אך רק לאחר שאיש המקצוע יידע את האדם לגבי חובתו וכוונתו לדווח לפקיד סעד (סעיף קטן (ב2) המוצע). הוראה זו חיונית כדי לאפשר לו להיערך למצב שבו ייודע לבן זוגו שמעשיו דווחו לרשויות. מוצע כי רשויות הרווחה שיקבלו דיווחים לפי הסעיף המוצע, יפנו לאדם שעליו דווח כדי להציע לו טיפול (סעיף קטן (ג) המוצע).

אחת הבעיות החמורות הקשורות בתופעת האלימות בין בני זוג היא העובדה שבמקרים רבים רשויות הרווחה ואכיפת החוק אינן מיוודעות לגבי מקרי אלימות בין בני זוג, או שהן מיוודעות רק בשלב מאוחר ולעתים אף מאוחר מדי. נשים רבות, הנתונות למעשי אלימות מצד בן זוגן במסגרת מערכת היחסים, בעקבות רצונן לסיים את מערכת היחסים עמו או לאחר סיום הקשר, אינן פונות בעצמן לרשויות - אם בשל חשש לשלומן, חוסר נגישות לרשויות או כל סיבה אחרת.

סעיף 1 מוצע לקבוע בסעיף 11א לחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991, שתי חובות שיחולו על אנשי מקצוע מהתחום הטיפולי ומתחום אכיפת החוק, אשר עקב עיסוקם יש להם יסוד

* הצעת חוק מס' 113/פ; הועברה לוועדה ביום י"א באדר התשס"א (6 במרס 2001).

¹ ס"ח התשנ"א, עמ' 138; התשס"א, עמ' 24.

² ס"ח התשי"ח, עמ' 103.

³ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(ד) שר המשפטים יקבע, בהתייעצות עם השר האחראי ובאישור הועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת, נהלים לביצוע ולתיעוד ביצוע הוראות סעיף קטן (ב); לענין סעיף קטן זה, "השר האחראי" –

- (1) לענין רופאים, אחיות, פסיכולוגים, קרימינולוגים קליניים ועוסקים במקצועות פרה-רפואיים – שר הבריאות;
- (2) לענין עובדי הינוך – שר החינוך;
- (3) לענין עובדים סוציאליים – שר העבודה והרווחה;
- (4) לענין שוטרים – השר לביטחון הפנים;
- (5) לענין אנשי דת – השר לעניני דתות.

תחילה 2. תחילתו של חוק זה ב־1 בחודש שלאחר תום שישה חודשים מיום פרסומו.

דברי הסבר

החברתית מכל אדם, שיש לו יסוד לחשוב שאדם כלשהו נוהג באלמנות של ממש כלפי בן זוגו, לריוח על כך לרשויות המתאימות, ובכך לקרב את בן הזוג הנפגע לגורמים שבאפשרותם להציע לו הגנה וטיפול ואולי אף להציל חיים.

להערכת משרד האוצר והמציעים צפויות להצעת חוק זו עלויות תקציביות משמעותיות, ואולם לא ניתן להעריכן בשלב זה.

חברות הכנסת: **יעל דיין, זהבה גלאון, נעמי חזן, סופה לנדבר, ענת מאור, יהודית נאות**

לבסוף, מוצע ששר המשפטים, בהתייעצות עם השרים האחראים על אנשי המקצוע, כל שר לפי תחומו, ובאישור הועדה לקידום מעמד האישה של הכנסת, יקבע נהלים לביצוע ותיעוד ביצוע חובות היידוע והדיווח האמורות בסעיף (סעיף קטן (ד) המוצע).

סעיף 2 מוצע לדרות את כניסתו לתוקף של תיקון החוק בשישה חודשים, כדי לאפשר את התקנת נהלי העבודה של אנשי המקצוע השונים ואת היערכותן של רשויות הרווחה.

חשוב להדגיש שקביעה בחוק של חובת הדיווח המוצעת אינה מפחיתה מהחובה המוסרית ומהציפיה